

Gezegend de ruimte tussen jou en mij

John O'Donohue

GEZEGEND
DE RUIMTE TUSSEN JOU
EN MIJ

Keltische inspiratie

Uitgeverij
Ten Have

Oorspronkelijk verschenen onder de titel *To bless the space between us; A book of blessings* bij Bantam Press, een imprint van Random House
© John O'Donohue, 2007
© Nederlandse vertaling: Uitgeverij Ten Have, 2010
Postbus 5018, 8260 GA Kampen
www.uitgeverijtenhave.nl

Vertaald uit het Engels door Karin van Grieken
Omslag Marion Rosendahl
ISBN 978 90 259 6070 4
NUR 728

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden veele-
voudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar
gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch,
door fotokopieën, opnamen, of op enige andere manier, zonder voorafgaande
schriftelijke toestemming van de uitgever.

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored
in a retrieval system, or transmitted, in any form or by any means, electro-
nic, mechanical, photocopying, recording, or otherwise, without the prior
written permission of the publisher.

*Voor Olivia Leonard
van ziel tot ziel
door de jaren en jaren heen*

inhoud

Inleiding 13

1 **BEGINNEN** 21

Lofzang op de ochtend 29

Ochtendopdracht 31

Nieuwjaarszegen 33

Lofzang op het vuur 35

Voor een nieuw begin 37

Voor licht 39

Voor een kunstenaar bij het begin van de dag 42

Voor een nieuw huis 44

Voor een nieuwe werkring 46

2 **VERLANGEN** 49

Voor eros 54

Voor vrijheid 57
Voor liefde in tijden van onenigheid 59
Zegen door de engelen 61
Voor smachtend verlangen 63
Lofzang op de lucht 65
Voor de zintuigen 69
Voor aanwezigheid 71
Voor vriendschap 73
Voor verwantschap 74
Bij afwezigheid 76

3 DREMPELS 79

Voor je verjaardag 85
Voor de reiziger 87
Voor een aanstaande moeder 90
Voor iemand die pas vader is geworden 93
Voor een vriend, wanneer zich een ziekte aandient 95
Op de drempel van het vrouw-zijn 98
Op de drempel van het man-zijn 100
Voor de ouders van iemand die een misdrijf
heeft begaan 103
Voor de ouders van een overleden kind 105
Voor de oude dag 107
Voor de dood 108
Om iets te leren van dieren 110
Lofzang op het water 112

-
-
-
- 4 THUISKOMEN 117
- De zegen van een kind dat ter wereld komt 123
 - Lofzang op de aarde 125
 - Voor een moeder 128
 - Voor een vader 130
 - Dankzegging voor de maaltijd 132
 - Dankzegging na de maaltijd 133
 - Voor een broer of zus 134
 - Bij het wakker worden 136
 - Bij een ontmoeting met een vreemde 137
 - Bij het passeren van een begraafplaats 138
 - Thuiskomen bij jezelf 139
 - Aan het einde van de dag – een spiegel vol vragen 140
 - Voor het slapengaan 142
- 5 GEVOELENS 143
- Voor moed 150
 - Voor een banneling 152
 - Voor alleen-zijn 155
 - Voor een verslaafde 156
 - Bij mislukking 159
 - Bij verdriet 161
 - Voor de tussentijd 163
 - Voor schoonheid 165
 - Voor een gevangene 167
 - Bij leed 169

Voor iemand die uitgeput is 171

Voor evenwicht 174

Bij eenzaamheid 176

6 ROEPING 179

Voor het priesterschap 185

Voor het huwelijk 187

Elementaire zegen voor een nieuw huis 189

Voor een boer 191

Voor een verpleegkundige 193

Voor de momenten dat er besluiten moeten
vallen 196

Je onbekende zelf 198

Voor werk 201

Een zegen voor iemand met macht 203

Voor burgerschap 205

Voor een leidinggevende 207

Axioma's voor wildheid 209

7 HET EINDE VOORBIJ 211

Aan het einde van het jaar 216

De innerlijke geschiedenis van een dag 218

Voor familie en vrienden van iemand die
zichzelf het leven benam 220

Bij geschonden vertrouwen 222

Bij een verbroken relatie 224

Bij een pensionering 226
Voor iemand die zich bewust wordt van een
traumatisch verleden 227
Bij de dood van een dierbare 229
Voor iemand die je kwaad heeft gedaan 232
Na een destructieve ontmoeting 234
Voor een feestelijke gelegenheid 235
Voor verloren vrienden 236
Bij een naderende dood 238
Voor stervenden 240
Vespers 243

8 DE HERWONNEN KUNST VAN HET ZEGENEN 245

Vormen van vriendelijkheid 246
We leven op de kustlijn van het onzichtbare 249
De wonderlijke eigenaardigheid van een dag 251
Elke dag als een uitnodiging opvatten 253
Waardig over de drempel, wanneer zich grootse
momenten aandien aan je hart 255
Door het verlies van rituelen staan we bij
een overgang met lege handen 257
Het Keltische idee van tijd als creatieve kans 258
Zegenen met wijwater of heilig water 260
Een zegen is een beschermende kring van licht 263
Zegenen is voor wie denkt als een pelgrim 265
Zegenen kan afstand zacht en vergevend maken 266

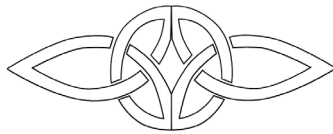
‘Zijn vader zag hem in de verte al aankomen...’ 268
Zegenen en de terreinen waarop je je vergist 269
Wie kan zegenen? Iedereen? 271
De kern, de ziel van zegenen 272
Ruimte maken voor zegeningen 274
Wanneer de zegeningen door de handen stromen 275
Vriendelijk zijn is een vorm van zegenen 276
De innerlijke vrienden van het hart 277
Misschien zegenen onze vrienden onder
de doden ons wel 279
Gevonden zegeningen 280
De verborgen steun van onze niet-gekozen levens 282
Onze wereld zegenen, nu 283
De niet te onderschatten kracht van intentie 285
De ogen van Jezus 288

Epiloog 291

Voor vrede 292

Dankbetuiging 295

inleiding

IN IEDER MENSENHART BRANDT een vredig licht. Het trekt geen aandacht maar is er altijd stilletjes aanwezig. Het is dit licht dat onze geest verlicht zodat we schoonheid kunnen zien: het doet het verlangen naar nieuwe mogelijkheden opvlammen en zet onze liefde voor het leven luister bij. Zonder die subtiele stimulans zou ons leven leeg en saai zijn en zou geen enkele horizon ons verlangen wakker kunnen roepen. Onze passie voor het leven wordt onmerkbaar geschraagd door een plek in ons binnenste die gekoppeld is aan de vitaliteit en de opwinding van het leven. Dat schuchtere innerlijke licht maakt het ons mogelijk alleen al onze aanwezigheid hier op aarde op te vatten als een geschenk. We komen deze wereld binnen als vreemdelingen die plotseling erfgenaam blijken te zijn van een rijke oogst aan herinneringen, bezieling en dromen die veel grootser zijn dan wijzelf en die ons van nu af aan zullen omringen, voeden en ondersteunen. Het

geschenk van de wereld is onze eerste zegen.

In een wereld zonder zegeningen zou het leven buitengewoon eenzaam zijn. Het woord 'zegen' roept een gevoel van warmte en bescherming op: het suggereert dat geen enkel leven echt alleen of volkomen geïsoleerd is. Een mens kan weliswaar door ellende en chaos bezocht worden, die dingen kunnen nooit dat innerlijke licht der voorzienigheid doven.

Hoewel in onze cultuur aan de buitenkant alles pais en vree is, is ze vanbinnen maar al te vaak verward en losgeslagen. De scherpe commercie van de zogenaamde 'vooruitgang' heeft het weefsel van menselijkheid grotendeels weggevaagd en de draden doorgesneden die ons met elkaar verbonden en ons één maakten. We horen nergens meer bij. Dat heeft tot gevolg dat we, als we voor belangrijke drempels staan, geen rituelen meer hebben die ons kunnen beschermen en bemoedigen en als gids kunnen dienen wanneer we de overstap naar het onbekende maken. We moeten nieuwe woorden vinden voor zo'n oversteek. Wat ons het naast aan het hart ligt, is vaak het verst van het woord verwijderd. Dit boek is een poging om contact te maken met dat ragfijne, subtiele terrein van verandering dat een mens over moet steken wanneer hij voor een drempel staat. Elke zegenwens is bedoeld als een kleine psychische en spirituele schets van het landschap van verandering dat ermee benoemd wordt. Soms kan er zonder enige waarschuwing vooraf zomaar ineens een drempel voor je liggen. Die drempels zijn ook de kustlijnen van nieuwe werelden. Met de zegenspreuken in dit boek probeer ik een korte be-

schrijving te geven van het landschap in dat nieuwe bestaan, en van de paden die je kunt bewandelen als er je bent.

Het was een immense onderneming om deze zegenwensen te maken, en die heeft dan ook meerdere jaren in beslag genomen. Een zegen roept een vorm van bevoorrechte intimiteit op en raakt aan het tere membraan dat trilt wanneer een mensenhart zijn goddelijke oorsprong aanroept. Er zijn, in de extase en in de eenzaamheid van een mensenleven, bepaalde momenten waarop een zegenwens je meer nabij is dan wie of wat dan ook. Een zegen is geen sentiment of vraag, het is de eerbiedige oproep waarmee een mensenhart een dringend verzoek richt tot het goddelijk hart. Niets in een mensenleven is intiemer dan de verborgen grond waarin dat verankerd is. Ongeacht verschillen in godsdienst, taal of ideeën bestaat er geen mensenhart dat niet zo'n goddelijk referentiepunt bezit. Dit boek is geschreven vanuit de bescheiden wens licht te werpen op de zegenwens als geschenk, op de deuren die erdoor open kunnen gaan, op de genezing en transformatie die een zegen met zich mee kan brengen. Er is in onze tijd wanhopig veel behoefte aan zingeving en saamhorigheid.

Een zegen kan, in de verdorde woestijn van het postmoderne leven, net zoiets zijn als een waterbron ontdekken. Het zou toch heerlijk zijn als we weer leerden dat we elkaar kunnen zegenen, en hoe we elkaar kunnen zegenen. Volgens mij kan ieder mens anderen zegenen. De sfeer verandert wanneer er een zegen wordt afgeroepen. Vanuit de onzichtbare nabijheid van liefdevolle ge-

negenheid stroomt er iets van die overvloed ons hart binnen. Het licht en de eerbied van een zegen kunnen een mens of een situatie op een totaal nieuwe wijze luister bijzetten.

Er gaan nieuwe vensters open in een blinde muur, in dichte duisternis begint een pad op te gloeien en een gebroken hart wordt besprenkeld met heilzame druppels ochtenddauw. Wat een ironie dat we zo vaak als paupers blijven leven terwijl we zo'n enorm spiritueel erfgoed bezitten. Het eeuwig stille dat in onze ziel huist is zwijzaam en subtiel; door een zegen komt het omhoog om ons te omarmen en koesteren. Laten we leren elkaar te zegenen. Elke keer dat je een zegen geeft, komt er een zegen terug die jou omarmt.

Een zegenwens is moeilijk vorm te geven. Ik heb mijn best gedaan om ze zo poëtisch mogelijk op te schrijven, maar het zijn geen gedichten. Een gedicht staat taalkundig volkomen op zichzelf. Het begint met de eerste lettergreep en eindigt met de laatste; daartussenin is het een krachtenveld op zich. Daar staat tegenover dat een zegen oog heeft voor de buitenwereld, teneinde wat er voor iemand gaande is te kunnen omarmen en verheffen. Het is een rechtstreekse oproep, voortgekomen uit noodzaak en betrokkenheid. Een gedicht is onvermijdelijk minder direct: zijn uitwerking ligt diep onder die van het gesproken woord.

Deze serie zegeningen volgt de zeven ritmes van de reis door het leven: 'Beginnen', 'Verlangen', 'Drempels', 'Thuiskomen', 'Gevoelens', 'Roeping' en 'Het Einde voorbij'. Het is verleidelijk om bij het schrijven van zegeningen bij elke overgang gebruik te

maken van het woord 'God'. Ik heb besloten dat niet te doen. Om te beginnen zou het ontzettend veel herhaling geven, en ten tweede is het woord 'God' zo enorm groot dat andere woorden daarnaast geen adem zouden krijgen.

Bovendien is het niet nodig: God is alomtegenwoordig en het leven zelf is het grootste sacrament, namelijk hét zichtbare teken van onzichtbare genade en barmhartigheid. De opbouw van ons leven hier op aarde geeft ons zicht op het goddelijke. Wanneer we trouw zijn aan de roep van het bestaan, aan wat we ervaren en meemaken, zijn we trouw aan God.

Een zegen is een invocatie, het is een oproep. Daarom komt het woord 'mogen' ook veel voor in dit boek: het is een woord dat zegent. Het schetst een beeld van vervulde verlangens en wil dat ze inderdaad vervuld worden. In de zegenwensen in dit boek is het woord 'mogen' de bron via welke de Heilige Geest wordt uitgenodigd aanwezig en werkzaam te zijn. De Heilige Geest is de subtiele tegenwoordigheid en verborgen kracht achter elke zegening.

Ieder mens is op unieke wijze innig verbonden met God. Ik heb de vorm van deze zegenwensen open gehouden en hun goddelijke bron niet gespecificeerd; voor mij persoonlijk geldt dat ik, als ik een zegen uitspreek, dat doe in de naam en in de geest van Jezus. Ik heb aan het einde van dit boek een poëtische evocatie opgenomen die de oneindige zachtmoedigheid van zijn zienswijze kan oproepen. Het boek eindigt met het poëtische essay 'De herwonnen kunst van het zegenen', waarin ik onderzoek wat een

zegen is, aan welke behoeften hij tegemoetkomt en waarom de Keltische verbeeldingswereld het leven met zoveel zegenwensen heeft omlijst.

Mogen wij allen zegening na zegening ontvangen. En mogen we ons vermogen elkaar te zegenen, te genezen en te vernieuwen, verwerkelijken.

